

Publ. C. 5. 13
Publ. 5. num 20.
1730 34

DISSERTATIO IVRIDICA SOLENNIS
DE
MODIS FINIENDI
SVPERIORITATEM
TERRITORIALEM

QVAM
PRO OBTINENDIS
SVMMIS IN IVRE HONORIBVS
ERVDITORVM EXAMINI
SVBIIICIT
M. IOAN. HENRICVS A SEELEN.

D. XXIX. IVN. ANNO M DCC XXX.

LIPSIÆ
LITERIS IO. CHRISTIANI LANGENHEMII.

DISSERTATIO IURIDICA SOLENNIS

DE

MODIS FINIENDI
SUPERIORITATEM
TERRITORIALEM

AD

PRO OSTENSIS

SUMMIS IN IURE HONORIBUS

ERUDITORVM EXAMINI

PRESENTATA

MI IOANNI HENRICO A SERLEN

IN ANNO 1788

LEIPZIG

INSTITUTIO GYMNASII

V I R O

EXCELLENTISSIMO ATQVE CONSUL-
TISSIMO DOMINO

D O M I N O

IACOBO AVGVSTO
FRANCKENSTEIN

IVRE-CONSULTO CELEBERRIMO

ET

SERENISSIMO PRINCIPI ANHALTINO-
SERVESTANO A CONSILIIIS AULAE
ET REGIMINIS

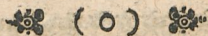
PATRONO AC PRAECEPTORI SVO

OMNI HONORIS ATQVE OBSEQVII
CVLTO PROSEQVENDO

PRO
SINGVLARI FAVORE
PROOVE
INSIGNIBVS BENEFICIIS
OMNI OCCASIONE IN SE COLLATIS
VT
GRATVM BENEFICIORVMQUE MEMOREM
ANIMVM
ALIOVA RATIONE DECLARARET
HANC DISSERTATIONEM
SVBMISSE OFFERT
EIVSQUE PATROCINIO ET FAVORI VLTE-
RIORI SE COMMENDAT
IOANNES HENRICVS A SEELEN.

CONSPECTVS
DISSERTATIONIS.

- §. I. *Introitus.*
§. II. *Superioritatis Territ. Defin. eius-
que explicatio.*
§. III. IV. V. *Quae continuatur.*
§. VI. *Superioritatis Territ. Diuisio.*
§. VII. *Superioritatis Territ. effectus.*
§. VIII. *Transitus ad Thema.*
§. IX. *Finitur Sup. Terr. Morte.*
§. X. 2. *Extinctione Familiae.*
§. XI.

- §. XI. 3. Alienatione.
§. XII. 4. Abdicatione seu refutatione.
§. XIII. 5. Mutatione religionis.
§. XIV. 6. Praescriptione.
§. XV. 7. Abdicatione.
§. XVI. 8. Exemptione.
§. XVII. 9. Incorporatione.
§. XVIII. 10. Interitu territorii.
§. XIX -- XXIII. de Delictis Principum
eorumque Poenis.

§. XI

§. I. Egre-

§. I.

HGregia esse Superioritatis territorialis iura nemo inficias ibit, qui primoribus tantum labris Iurisprudentiae publicae doctrinam attigerit. Tot extant de hisce Iuribus eximiis Dd. Commentationes, ut crambem biscoctam apponere videatur, qui eorum traditis aliquid addere velit. Licet autem Iura ista ad nauseam vsque tradita fuerint, neminem tamen, quod certe miror, inuenire potui, qui speciatim modos, Superioritatem Territorialem finiendi, in schediasmate quodam vna vice compilatos illustrauerit. Qua de causa non irritum laborem me suscepturum putavi, si, quantum per vires liceat, in modis quibus Superioritas territorialis amittatur, paullo penitius inquirerem.

§. II.

Quod in regnis nomine Iurium Maiestatis venit, in Germania nostra elogio superioritatis territorialis certo tamen modo insigniri solet. De differentia inter iura Maiestatica & Superioritatem Territorialem

rialem, conf. elegans responsum Gall. Regi Ludouico XIV. ab OBRECHTO quondam deuote transmissum in *Laguille Histoire d'Alsace P. III. p. 175.* Superioritatis Territorialis igitur nomine intelligo *potestatem summam exercendorum Regalium Statibus Imperii proprio nomine in territoriis suis vi legum fundamentalium competentem.* Clara sunt atque perspicua, vti opinor definitionis verba; vt autem obiectionibus, quibus nihilominus obnoxia fieri possit, in primo statim limine occurram, paulisper, ne extra cancellos vagari videar, eam sub disquisitionem vocabo. Summa igitur est potestas, quam Statibus Imperii tribui, atque pro ea facit praesumptio, donec restrictio doceatur, quae vel ex lege, cui Status Imperii se subiecerunt, vel ex pactis, tum cum subditis, tum cum aliis initis, prouenire solet. (a) Ita vt idem in territoriis suis Status Imperii possint, quod Caesar in toto Imperio, imo aliquando plus quam Caesar ipse, cuius exemplum videre licet in libero Religionis exercitio; vnde regulam illam cum grano salis applicandam censeo.

(a) Iure igitur Elector Brandenburgicus in literis ad Foederati Belgii Ordines d. 28. Nov. 1662. in *Diar. Eur. P. IX. p. 536.* conqueritur, dass Ihm, als einen freyen und souverainett Reichs-Fürsten in seine undisputirliche Reichs-Hoheit und Souverainetät mit bewehrter Hand Eintrag gethan worden.

§. III

Quod autem ipsum Regalium exercitium attinet, illud diuerso tempore se exserit, siue enim tempora sunt quieta, siue turbulenta, i. e. siue pacis siue belli. Tempora si quieta sunt, leges condunt, Magistratus constituunt, belli autem temporibus iure armorum gaudent, bellum indicunt; et pacem pangunt,

gunt, quamvis nec pacis tempore ista semper intermittantur, cum in media pace de bello sit cogitandum. Hoc autem exercitio licet aliquando Status Imperii abstineant, minime tamen inde existimandum, ac si eodem prorsus destituantur; Etenim multae fuisse possunt causae, cur non in actum deducatur; ita cuius in territorio nullae sunt metalli fodinae, Ius etiam hoc exercere nequit. Porro ob defectum virium, multi Statuum Imperii ad summam rerum, quae in Europa geruntur, nihil aut parum conferunt, v. HORN. *Ip. Publ. c. 49. §. XI.* circa quos non Ius sed exercitium Iurium deesse videbis, vid. FURSTINERIVS (sive Leibniz) *de Iure Suprematus*; vnde Potentatus vox orta fuit, qua Status potentiores ab aliis distinguuntur, vid. LYNCKER in *Diff. de Potentatu*. Sed haec distinctio nullum fundamentum habet in Legibus fundamentalibus, imo est contra *Art. VIII. Instr. P. Westph.* vbi aequaliter omnes iisdem iuribus gaudent, licet ea non exercent.

§. IV.

Plerique Statuum Imperii Superioritate territoriali sunt praediti, vnde consecutivum naturale Status eandem appellare consueverunt, vid. HORN. *l. c. c. 22. §. 7.* et pauci deprehenduntur in insigni Statuum numero, qui ista actu non polleant, nisi territorio immediato destitutos huc referas, quamvis territorii nomen vix sustineant, quod haud est immediatum. Sed an etiam a Superioritate territoriali ad Statuum Imperii valeat consequentia, merito dubito. Alias enim sequeretur, Nobiles Imperii immediatos eodem Iure Statuum Imperii gaudere. Non in praesenti

quidem litem meam facio, quam Dd. mouere solent, circa superioritatem territorialem, Nobilium immediatorum; ex mea tamen sententia iis eam denegare, nisi terminis cumulandis aut ad inueniendis scrupulosius inhaerere vellem, piaculum duco. Exstant expressa verba in *Instrumento Pacis*, eiusdemque *Art. V. §. 28.* vbi iis ius circa sacra aliaque iura territorii passim tribuuntur, ac licet ex STRVVII sententia *S. I. P. XXVIII. §. 5.* iuribus sane eximiis, non tamen iure Legum condendarum, Armandiae, conscribendi milites, aliisque fruuntur, haud tamen negligenda sunt, quae supra monui, Superioritatem Territorialem non omnibus aequali competere. conf. TITIVS in *Specim. Iur. Publ. III. §. 16.* et FELZ in *Diatr. Iur. de Superioritate Territoriali Nobilium immediatorum.*

§. V.

Exercent autem Status Imperii Superioritatem territorialem iure proprio. Tempora Carolingica si respicias, inuenies, tunc temporis omne ius Statuum Imperii fuisse veluti precarium, et a voluntate Imperatoris dependens, deficiente vero potentia Imperatorum ex stirpe Carolingica partim ob diuisionem Ludouici Pii, partim ob minorennitatem Ludouici Infantis et demum ipsa extincta tota familia Carolingica, effectum fuit, vt Duces Prouinciarum nanciscerentur potestatem priori longe maiorem. Quae potestas deinde semper aucta fuit, donec tandem in hanc libertatem exereuerit, quam hodie conspicimus. Nihil addam de iure, quo sibi hanc libertatem vindicauerint, cum neminem sanioribus Iuris Publici vniuersalis Principiis imbutum haec in dubium vocare sciam. Nec de eo dubitandum, cum enim Proceres ere sua putarent, de-
no

nuo sub vno capite sociali foedere sese iungere, credendum etiam, eos ante regni delationem nouo electo exposuisse, quo obsequii genere ipsi cuperent esse obnoxii; Quandoquidem in manu eorum situm erat, velentne more maiorum in varias discedere Respublicas, an vero Systema Regno Heroico temperatum constituere, vid. COCCÉIVS in *Ip. Publ. c. 15. §. 43.* THOMASIVS de *Feud. oblat. §. 24.* STRVV *Synt. Iur. Publ. c. 26. §. 15.* Complexum autem omnium horum Iurium confirmat *Instr. Pac. art. 8. §. 1. 2.* conspirante cum *Instr. Pac. art. 1. Capitulationis nouissimae.* Nec illa superioritas propria per inuestituram Caesaream Statibus confertur, sed tantum solenniter confirmatur, adeoque vere beneficiaria aut precaria non est, vid. TITIVS *l. c. 41. 4. 12.* Dum autem ulterius in definitione allata posui, Superioritatis territorialis Iura sese tantum exserere in terris Principum, non eorum vim quoad exteros in dubium voco, nec inficias eo, ea quam maxime in Comitibus aliisque Conuentibus conspici, v. TITIVS *l. c. 111. 4. 21.* Restrictionem autem Superioritas Territorialis quandoque patitur ex legibus fundamentalibus, ex quibus merito diiudicanda venit, ita potissimum in eo mihi esse videtur restrictio, quod quoad Statum publicum, Recessibus Imperii nihil contrarii sancire possunt, ut alia taceam.

§. VI.

In varias species a Doctoribus Iuris Publici diuidi Superioritas Territorialis solet, partim enim ratione subiecti in superioritatem Territorialem Ducum, Principum, Comitum, partim ratione formae in Monarchicam, Aristocraticam, et Democraticam, ratione
 vsus

vsus et exercitii in liberam et restrictam, ratione durationis in transeuntem et permanentem, v. TITIVS *l. c. III. IV. 23.* ratione concessionis in allodiamalem et feudalem dispefcitur, v. HORN. *l. c. LIX. 6. 7.* quam quidem distinctionem reicere videtur STRVV. ex ratione, quia Status Imperii eam non ex Imperatoris beneficio sed libero vsu acquisitam, et *Instr. Pac.* confirmatam tenerent; sed pace Viri Excell. non video, cur non etiam ille, qui territorium et territorialem potestatem habet, vtrumque vel offerre Caesari et Imperio possit in feudum, vel titulo feudali inde recognoscere vtrumque. Exemplis thesin istam corroborat saepe laudatus HORN. *in Ipd. Feud. c. 4. §. 14. conf. HERTIVS in Diff. de Feud. Obl. P. II. §. 22.* Praefertim id obtinere potest cum vinculum feudale hodie sit admodum tenue, vt vix vltra comem Maiestatis reuerentiam obliget, De aliis, qui Superioritatem titulo feudali sola Imperatoris et Imperii concessione subnixi tenent, tot exempla in Diplomatiariis Scriptoribus extant, vt iisdem percensendis facile superfedere queam. Verum enim vero non obstantibus hisce diuisionibus, vna tamen, si rem exactius expendas, est superioritas in omnibus, et si pro diuersitate subiecti, diuersa saepe nomina fortiatur, nam huius diuersa existimatio, conditio, modus habendi et duratio ista discrimina producunt, vid. TITIVS *l. c. III. IV. 23.*

§. VII.

Superioritatis autem Territorialis eximios esse effectus, nemo in dubium vocabit. Qui enim ista gaudent in territoriis suis, omnia ea possunt, intuitu illorum, quae possunt, qui Iuribus Maiestaticis gaudent in vniuerso Imperio intuitu ipsius, vid. HORN.

Ius

Ius Publ. LXI. 1. nisi restrictio probetur. Per istam aequae sancti et inuiolabiles subditis redduntur, ac Reges regni sui ciuibus, et crimen laesae Superioritatis territorialis eodem fere modo vindicatur, quo alibi laesae Maiestatis aut perduellionis. Ab instituto meo longe alienum foret, si partes quasuis superioritatis territorialis proferre vellem, praesertim cum omnia fere hic applicari possunt, quae in Iure Publico Vniuersali seu doctrina de ciuitate sub rubro Iurium Maiestaticorum tradi solent, quorum integrum catalogum exhibuit ZIEGLER in *Tr. de Jure Maj.* quibus commode ex Iure publico adici potest *art. 8. §. 2. I. P.* vid. HERTIVS in *Diff. de Superioritate territ.*

§. VIII.

Vti autem omnibus mortalium rebus accidere solet, vt maximam partem mutationi sint obnoxiae, ita nec aliter cum rebus incorporalibus, quas Iura nuncupamus, comparatum est; nullum enim Ius tam firmum est, vt amitti non possit, siue amissio ista fiat sponte, siue coacte. De actionibus subditorum nullum superest dubium, quin aliquis Iure suo absteineat, siue iussu Superioris eodem carere cogi possit. Quod primum casum attinet, de spontanea iuris sui abdicatione, illius exercitium etiam Principi competit. De altero vero, an scilicet remediis coactiuis ad renunciationem Iuris Sui cogi possit, maior dubitandi subest ratio; vtrunque constitui, praesenti specimine vterius explorare, et sub examen vocare, vnde me ad ipsam tractationem accingo.

§. IX.

Accidit primo, vt Superioritas Territorialis finiat, si ille, qui adhuc in possessione horum Iurium

B

fuit,

fuit, vitam cum morte commutauerit: vti enim mors omnia soluit, ita etiam exercitium iurium superioritatis territorialis secum aufert, quod tamen intelligendum de vltimo possessore, neququam vero vt alios ab eorum exercitio arceat. Resuscitatur igitur Superioritas territorialis in nouo Successore, qui in defuncti locum succedit, v. HORN. *Iure Publ.* XLIX. 14. Cum hic modus maxime naturale sit, ita plura addere superuacaneum duco, illud tantummodo paucis attingere volui, an Successor ad ea, quae defunctus vi iurium Superioritatis Territorialis exercuit, seruanda obligatus sit? Multis adhibitis distinctionibus decidere hanc quaestionem Doctores voluerunt; quibus tamen saepius magis rem intricarunt, quam extricauerunt. Egregie Doctorum opiniones recensuit. Ill. de LVDEWIG in *Diss. de oblig. Successoris in Principatus et clientelas.* Meum igitur si addere licet iudicium, ita subsumo: Omne Imperium nititur pacto, ideo quae intuitu Superioritatis Territorialis Status nostri Imperii exercent iura, ex delatione Reipublicae exercent, ita vt circa omne factum Principis, quod publico nomine geritur, concurrat, quasi Respublica, nisi facta Principis in perniciem Reipublicae vergant, aut legibus fundamentalibus contrarientur. Cum autem Respublica veluti persona immortalis adhuc duret, mortuo licet capite suo, non potest Successor ea, quae Respublica antea per caput suum voluit, et quoque adhuc vult, euertere. Non necesse igitur habemus tantam vim tribuere distinctioni isti, an quis succedat Iure haereditario, an proprio, cum in vtroque casu ea, quae ab antecessore Reipublicae nomine gesta sunt, seruare et tueri teneatur. *Qua in sententia mihi consentien-*
tem

SVPERIORITATEM TERRITORIALEM. II

tem habeo TITIVM l.c.IV.V.g. conf. *Opuscula Miscell.
Iur. Publ. p. 224.*

§. X.

Sin a Republica certae genti Imperium delatum, atque summa in territorio potestas demandata fuit, Superioritas Territorialis tunc etiam finitur, si gens ista aut familia prorsus extincta sit. Respublica igitur in eum Statum redit, in quo antea constituta fuerat, et Maiestas, quae antiquitus apud Imperatorem fuit, redintegretur, vid. HER TIVS de Superioritate territoriali §. 94. Neutiquam autem haec extinctio familiae tam late sumenda est, ut ne vnicus ex hac familia superesse debeat, sed admodum stricte: sic si in Prouincia quadam masculis tantum defertur summa potestas, sequitur stirpe masculina extincta et familiam pro extincta haberi, licet adhuc supersint ex foeminis, quibus in eiusmodi Prouinciis nullum succedendi Ius competit, et veluti pro iam mortuis haberi possunt.

§. XI.

Inter modos finiendi Superioritatem Territ. praecipuum veluti sibi locum vindicat *alienatio*, quam per actum, quo rei dominium vel aliud Ius in re transferitur, describimus, Quod varie fieri solet vel actu inter vivos, vel in euentum mortis. Superfluum esse autumo singulas species referri cum partim ex alienationis definitione ipsa ad eas concludere, partim ex Dd. commentationibus ad alienationis doctrinam easdem intelligere queamus, ad quas B. L. breuitatis studio remitto, conf. ZIEGLER de Iure Maj. L. 1. c. 4. ITTER. de Feud. Imp. c. 17. HORN. Ipd. Feud. c. 19. MATTHIAS STEIN de alienatione immediati feudi.

Imperii. Hic illud tantum quaestionis praedudicialis loco praemittendum erit; An Status Imperii territorium suum atque Superioritatis territorialis Iura valide alienare possunt? Singulari Diff. quaestionem istam ventilauit de STOCKHAVSEN de Iure Statibus Imperii circa alienationem territorii competente. Antequam vero ad problema propositum transeam, casus quosdam distinguendos existimen. Quaedam enim Superioritas territorialis nexu feudali ab Ordinibus Imperii possidetur, circa eam alienationem omnem illicitam esse ex generalibus Iuris Feud. principiis intelligitur; Ex hoc capite infracta fuerunt testamenta Georgii Ducis Sax. v. SLEIDANVS ad ann. 1539. L. 52. ex Georgii Ducis Bauariae, v. ADLZREITER Annal. Bauar. P. II. L. III. n. 76. ad ann. 1504. Quaedam autem Superioritas Territorialis libere et titulo allodiali habetur, circa eam quod alienatio fieri possit, non est, quod ferme dubitem. Licet in hoc causa iterum distinguerem curatioris cautionis ergo inter alienationem quae fit in Constatum Imperii et eam quae fit in extraneum: Quoad priorem Imperio nullum eminet periculum, quoad posteriorem autem maior dubitandi ratio subest, praepremis si extraneus iste nimis potens sit, cuius a potentia Imperio damnum inferri potest, si ad publica consilia ineunda infimul admittatur. Haec obstacula si tollas, Statusque Imperii liberos rerum suarum arbitros aestimes, alienatio Superioritatis Territorialis et Territoriorum vix in dubium vocatur. Quo autem periculum Imperio ex alienatione proueniens, facili negotio euitetur, consensus alienantis solus sufficere non putatur. Cuiusnam autem consensus ulterius requirendus sit breuibus videntur.

dendum erit. Nonnulli alienationem pro negotio Caesareo Electorali venditant, in eo nimirum casu si territorium cum omni Superioritate Territ. in exterrum transferatur, v. HORN *Ius Publ. Li. 8.* THOMASIVS *de Feud. oblat. c. 2. §. 37.* Alii autem, qui et rectius mihi sentire videntur, omnium Statuum assensum siue in exteros siue in Constatus territorium transferatur, requirunt, vid. TITIVS *l. c. IV. III. 26.* Ratione hac maxime suffulti quoniam nexus ille, quo vniuerso Imperio obstringitur alienans, hanc efflagitare videatur. Adest enim vinculum inter Ordines Imperii sociale, a quo, altero inuito, recedere non licet: Accedit, damno illud futurum forsitan esse Ordinibus Imperii, si in alienandis territoriis eorum consensus negligatur, quia saepe hoc modo vota Collegii in Comitibus diminuantur. Praeter consensum autem Comitiales quidam adhuc subditorum et agnatorum, quibus Ius quaesitum ex parte alienantis competit, consensum desiderant, vid. TITIVS *l. c. IV. III. 27.* Verum negatur a Rhaetio, sed an ista etiam, quae haecenus dixi ad partialem alienationem pertineant, haud immerito quaeritur. Fieri eam posse neglecto consensu Imperatoris et Ordinum plurimi dicunt, inter quos Per Ill. Dominus a SECKENDORFF *in Teutschen Fürsten-Staat P. II. c. 3. §. 6.* SCHILTER *ad Ius Feud. Alemann XXVI. 4.* quibus assensum praebere nullus dubito, nam ob Superioritatem Territorialem liberiori iure quam nudi Vasalli fruuntur Status Imperii, quod tamen ita restringendum puto, nisi fiat alienatio de insigni parte quota, Praefecturam tamen quandam aliaque praedia et partem quantam licite alienare possunt, conf. STRYCK *Ius Feud. c. XIX. qu. 26.* Quae in pra-

fenti de consensu ad alienationem necessaria tradidi, in sequentibus magnam patiuntur exceptionem. Per A. B. enim C. X. §. 2. toti Electorum Ordini speciale privilegium fuit concessum, ut a quibuscunque Principibus et personis aliis, quasvis terras, castra, possessiones, praedia siue bona liceat emere, seu in donationem ex qualibet causa aut in obligationem recipere sub istorum honorum conditione consueta, vel propria, vel libera, vel feudalia sint, modo onera iisdem inhaerentia in se recipiant; simile ius Archi-Ducibus Austriae, vid. Dn. FRANCKENSTEIN in *Diff. de Praerogativis et Praeeminentiis Augustissimae Domus Austriae* §. 34. et Mantuano Duci fuisse datum, teste LIMNAEO in *Iure Publ. V. 2. n. 32.* et Dn. a LVDEWIG ad A. B. c. X. §. 2. T. I. p. 907. sqq. Facta igitur in alium iusta alienatio, finitur Superioritas Territorialis, quae apud alienantem adhuc resedit; subsistere enim citra territorium Superioritas Territorialis nequit, in quo enim se exferat, non datur. Nescio igitur, quomodo HERTIVS defendi possit, statuens praesumptionem esse tamdiu quendam Superioritatem Territ. retinuisse, donec circumstantiae contrarium ostendant, vid. eius *Diff. de Feud. Obl. P. II. §. 26.* conf. HORN. in *Iure Publ. c. 58. §. 5. Et 9.* alias enim territorium subalternum nasceretur, vid. Ill. GRIBNERVS in *Diff. pec.* sed an ista etiam statim cum territorio conferatur? quaestionis esse putarem, si iure allodii exercita fuerit, res in aprico est, et extra dubitationis aleam posita, si autem sub nexu feudali possessa, tunc non aliter quam consensu Domini directi in alium conferri potest, conf. HERTIVS in *Diff. de Superioritate Territorialibus* §. 94.

nisib; zicid; am; de §. XII. *§. XII. Superiorem Territorialem*
 Inter modos finiendi Superioritatem Territo-
 riam connumerari etiam debet abdicatio, siue vt alii
 loqui amant, refutatio. Dispersci potest in spontane-
 am seu voluntariam, et coactam seu inuoluntariam, ad
 priorem numero, si ob Reseruatam Ecclesiasticam
 Clericus dignitatibus et bonis immediatis ecclesiasti-
 cis exiuit, aut si ob negligentiam iura Superiorita-
 tis Territ. praescribantur. Etenim cum hisce casi-
 bus summus imperans ipse ansam dedisse merito cen-
 sendus sit, eas ad voluntariam abdicacionem Iurium
 referre nullus dubito. Ad alteram classem autem re-
 fero, si vi belli, faeces Regiminis deponere, Princeps
 armata manu cogatur. De voluntaria prius acturus,
 in eius iustitiam inquirere supersedeo, cum ex prin-
 cipiis Iuris Publici Vniuersalis ea deducenda sit: nec
 ad scopum meum pertineat. Pro iusta igitur pro-
 nuncio, donec probetur, eam iniustam factam esse.
 Refutatio igitur est actus, quo Status Imperii feudum
 Imperii legitime et tempestiue resignat. Abdicatio
 est actus, quo regimen resignatur. Multae subesse
 possunt causae, quibus Ordines Imperii moti, regi-
 men, quo adhuc vsi fuere, deponant, vel enim imbecil-
 litas virium et nimis proeecta aetas hocce propositum
 suadere possunt. Iis igitur facienda est resignatio, quo-
 rum voluntate regimen in Principem collatum fuit;
 Relaxandi subditi ea facta ab homagio et aliis offi-
 ciis alioquin praestandis. Ius suum derelinquit Prin-
 cept, quo subditos obligatos habebat, eoque dimisso
 definit ratione ciuium omnis vterior obligatio, et re-
 signans sortem priuati hominis nanciscitur: Vti sub li-
 mine statim huius §. abdicacionem in voluntariam et
 inuo-

inuoluntariam diuisi, simul praecipuas prioris distinctionis causas indicabo. Scilicet huc pertinet mutatio religionis, et negligentia, quae praescriptionem operatur.

§. XIII.

Mutatione religionis ratione certorum territoriorum superioritatem Territ. tolli, in praesenti demonstrabo. Cum enim reseruari Ecclesiastici usum introducere, placuerit, quo siue sit Catholicus, siue Augustanae Confessioni addictus, qui religionem mutet, suo iure et beneficio statim excidat, vid. *art. V. §. 15. I. P.* factum est, vt Freystellioratus iste merito locum inter modos finiendi Superioritatem Territ. occupet. Non desunt exempla, quibus ius istud exercitum fuit: Ita enim Gebhardus Truchsess 1587. beneficiis suis priuatus fuit, cum in Protestantium castra transfret, cuius *acta et fata singulari Diff. KOELERVS Historicus incomparabilis examinauit, Aldorf. 1723.* ad quam B. L. ablego. Sed quod ad hunc causam atinet de eius iustitia omninodubito. Nam tunc temporis Protestantes nondum agnouerunt Reseruatam Ecclesiasticam, sed eidem semper se opposuerunt, v. Pfanner in *Hist. Pacis Westphal. I. III. n. 70. p. 177.* Istud reseruatam autem tantum pertinet ad regiones, dignitates, Iura Ecclesiastica, non autem ad eas Prouincias, quas aliunde quis quaesitas habet.

§. XIV.

Ad voluntariam etiam alienationem spectat praescriptio, quam nimia quondam negligentia facile operatur. Inter gentes hic modus semel receptus est, vt socordia hominum puniatur iudicatu enim est facile, eum, qui intra longum annorum spatium iure suo non utitur,

tur, illud penitus dereliquisse. Huc accedit, quam maxime Reipublicae nociuum esse, si diu rerum dominia incerta maneant, cui malo obuiam iuerunt Summi Principes, certam annorum seriem statuentes, intra quam dominia amittantur, conf. GRIBNERI *Principia Ipd. Nat. L. 4. c. 5. §. 5.* An autem etiam Superioritas Territ. nostra praescriptione finiatur? in praesenti quaeritur: Diuersi casus inuicem sunt distinguendi, aut enim Princeps contra Principem, aut subditus contra Dominum suum eam allegat. Multi quidem sunt, quae Dd. circa hanc doctrinam in contrarium proferunt, sed nos cum HERTIO pro certo putamus, eam in Imperio nostro locum habere, et ex Legibus Imperii nostri praeter tempus immemorabile nihil amplius desiderari, v. R. I. *de ann. 1548. §. 56. et 64. Instr. Pac. Osnabrug. art. VIII. §. 4. art. IX. §. 2. et art. XV. §. 2.* conf. et HERTIVS *in Diss. de Superioritate Territoriali §. 61.* Ex quibus legibus allegatis sponte corrui sententia THOMASII, quam in *Diss. de Praescriptione Regalium ad Iura Subditorum non pertinente*, proposuit. Et haec de speciebus voluntariae abdicationis dixisse sufficiant, quae enim dicenda essent, de nimio pietatis studio, de aetate prouecta, imbecillitate virium, defectu rationis, ita sunt comparata, vt ulteriori commentatione opus non habeant; nisi forsitan vsu haec omnia destitui quis sibi persuaferit, sed nec hic exempla deesse, facile demonstrabo. Wilhelmus V. Dux Bauariae maiorem quam Imperii rationem habens, regimen in filii Maximiliani manus anno 1598. resignauit, vid. Dn. a LVDEWIG *in Germania Princ. L. IV. c. I. §. 23.* ob acta-

C

tem

tem prouectam ac pietatem Fridericum deuotum se in coenobium abdidisse, permisso filiis Bernhardo et Ottoni Victorioso ann. 1467. omni Prouinciarum regimine, testatur SAGITTARIUS in *Histor. Lüneab.* p. 30. vid. et RECHENBERG. de *Succeffione Guelfica* c. 2. §. 28. Augustus, Dux Lüneab. senectam viriumque imbecillitatem causatus, se a regimine abdicauit, statim post mortuus anno 1636. v. *Ser. Duc. Brunfui. facta Heroica* a Dn. B. G. STRVV. elegantissima *Diff.* descripta §. 36. Notiora sunt de Carolo V. Imperatore, quam vt iis percensendis inhaeremus. Ob vires rationis debilitatas, Odoardum I. Ducem Parmensem excluso fratre Primogenito Alexandro, regimini admotum, refert LIMN. ad *A. B.* c. 7. §. 2. *obs. XI.* Ob eandem causam nostris temporibus Augustanus Episcopus S. T. caruit ad tempus, administratore constituto Praesule Constantiensi, donec Augustanus sanitati restitueretur, vid. *Elect. Iur. Publ. T. VI. p. 707.* HVBN. *Suppl. XI. p. 212.*

§. XV.

Ferimur nunc ad abdicationem territorii sui eiusque intuitu iurium dependentium coactiuam, quam vis bellica efficit, videri quidem possit, ac sibiannum Imperiale et aliae poenae, quae delinquentem iuribus suis priuant, ad hanc speciem spectarent, sed merito illa omnia infra, vbi sermo de delictis erit instituentium, commodius recensere. Si vim bellicam inter modos finiendi Superioritatem Territ. refero, intelligo, eam ab extraneo illatam esse. Vti enim inter Status Imperii per Leges fundamentales ac praer-

ferim Pacem profanam omnia bella et diffidationes cessare debent, ita licet de facto hisce Legibus quid contrarium suscipiatur, illud tamen pro iniusto et nullo erit reputandum, vt taceam, neutiquam inde superioritatem territorialem interuerti. E contrario si extraneus regionem cuiusdam Status inuadat, eumque territorio suo et inde dependentibus Iuribus suis exuat, sublata vtique Superioritas Territorialis cense-ri debet, cum Leges nostrae fundamentales exteros Principes prorsus non obligent; interim probe animaduertendum, quod pace insecuta abdicatio quoque expressa requiratur, restituto enim territorio non finita fuit, sed cessauit Superioritas Territ. per pacem vigori suo reddita, adeo vt interea bello adhuc durante Status voto et sessione in Comitiijs vsu haud interrupto perfruatur, vti circa Bipontinum obser- uauimus sub finem Seculi XVII. v. *Autor. Meditt. ad Instr. Pac. Spec. 2. Mant. p. 284.*

§. XVI.

Vterius in modos finiendi Superioritatem Terri- torialem inquirenti occurrit exemptio, cuius naturam et indolem prolixius scrutari instituti ratio exigit. De- finire placet quo Status Imperii per alium ab hac qua- litate abstrahitur, vel se ipsum subducit. conf. *Meditt. ad Instr. Pac. Spec. IV. Mant. I. §. 41. sq.* Qualitas au- tem Statuum Imperii nostri consistit certo modo in immediatate, imprimis vero in iure statuendi de pub- licis rebus siue quod idem est in iure Sessionis et suf- fragii in comitiis, quibus amissis Status quis esse definit. A qualitate Status igitur per exemptionem aliquis ab-

strahitur, quod varie fieri potest: Aut enim exemptio ista nititur iure belli, aut spontanea cessione, v. HORN. *in Iur. Publ. XLVIII. §. per vim bellicam alteri regiones et Prouincias subiici posse omni dubio caret, et exempla in nostro Imperio satis testantur. Quod autem spontaneam cessionem attinet, ea iterum in expressam et tacitam dispeSCI solet; ad expressam pertinent quae Pace Westfalica et Ryswicensi Gallis plenarie cessa sunt, v. Instr. Pac. Monast. §. 70. et Instr. Pac. Ryswic. art. IV. et XVI. et HORN. l. c. c. 4. §. 17. Cessionem tacitam idem laudatus Autor pro praescriptione accipit, quam in rem hic repetenda duco, quae supra §. 14. de praescriptione tradidi. Solent Dd. Iuris Publici exemptionem iterum diuidere in totalem et partialem. Totalem dicunt, qua Status Imperii prorsus abstrahitur, vel se subducit Imperio Romano Germanico vna cum territorio, tum quoad onera, tum quoad recognitionem Imperialis Maiestatis: Sic Dania quondam et Hungaria se subtraxerunt Imperio. Ad Circulum Saxoniae Superioris olim spectabant Gedanum et Elbinga, quae hodie a Polonis possidentur, vt alia exempla sileam. Partialis autem exemptio dicitur, qua quis quidem ab immedietate Imperii eximitur, salua tamen subiectione Imperii, siue quando ex Statu Imperii fit Status Prouincialis. Eximentes igitur sub nomine der ausziehenden Stände veniunt, exempti autem ausgezogene vocantur, Exempla eiusmodi exemptorum videre licet in Episcopatibus olim Saxonis Misenenfi, Martisburgensi et Numburgensi, et in Brandenburgicis vid. HORTLEDER. *de Caus. Bell. Germ. T. I. L. V. c. XI.* Amplissimum exemptorum Catalogum*

gum exhibet LIMNAEVS T. I. L. I. c. 7. et addit. T. I. ad hunc locum. De veraque totali et partiali non parum conqueritur Imperator, daß das Heil. R. Reich an seinen Gliedern nicht allein von fremden Potentaten merklich geschwächet, sondern daß sich auch etliche selbst davon absonderten, viel Prälaturen, Graf und Herrschafften auch Fürstenthümer durch allerley Mittel entwendet, zertheilet. und dermaßen zertrennet, daß man ihre Anschläge nicht habig seyn kan, ja auch ganz aus der Matricul verlohren werden, vid. *Rec. Imp. de anno 1570. §. 108.* Quod reliquas exemptionum distinctiones attinet, qua distinguntur in plenos et minus plenos, in eas quae sunt cum onere et sine onere, in iustas vel iniustas, eas lubens omitto, cum haec quae dixi pro instituti ratione sufficiant. Cui vero volupe est, et reliquas inspicere species, ille conferat MATTHIAE STEIN *Diss. de Matricula imperii Nouissima c. 3. §. 7.* An autem Status Imperii nullius requisito consensu se Imperio subducere queant? haud frustra quaeritur. Sin iusta dici queat exemptio, praeter consensum exempti etiam Imperatoris et Imperii requiritur; quod probare solent ex *Capitulatione Caroli VI. art. 1.* und ohne der Churfürsten, Fürsten und Stände vorgehende Bewilligung keinen Reichs-Stand, der Sessionem et votum in denen Reichs-Collegiis hergebracht, davon suspendiren und ausschließen. Imperio enim saepius tales exemptiones praeiudicio esse possunt, siquidem tali exemptione non vtile solum Dominium a Vasallo, sed etiam proprietas ab Imperatore in alterum transfertur, atque Prouincia ab onere collectandi, ac Iurisdictione Imperii vindicatur. Licet autem Status Im-

perii se cum territorio suo sine consensu Imperii ab immediata eius Iurisdictione eximere nequeunt, possunt tamen apud externos Reges absque consensu Imperii protectionem quaerere *Instr. Pac. art. VIII. §. gaudeant.* Praecipue cum per hanc clientelam se Imperio non subducant, und Schirm-Gerechtigkeit, keine Obrigkeit giebt, vid. KNIPSCHILD *de Civitat. Imp. L. 2. c. 24. n. 416.*

§. XVII.

Porro inter modos finiendi Superioritatem Territorii etiam habet incorporatio, quae est actus, quae diversa territoria sub vna Superioritate Territorii connectuntur, siue ut clarius mentem explicem, est unio territoriorum ad vnum Regimen Summum, vid. TITIVS *in Spec. I. P. L. IV. c. 8. §. 21.* Parum differre mihi videtur incorporatio ab exemptione, quare maximam partem hic repetenda erunt, quae modo de exemptione disserui. Amittitur Superioritas Territorialis per incorporationem, sed plerumque istud solum intelligendum, quoad pristinum possessorem; necesse igitur non est, ut semper prior qualitas mutetur, nec diversa qualitas tollatur, leges enim, privilegia, instituta, similiaque in ditionibus incorporatis salva manere possunt, imo titulus et votum Comitiale territorii incorporati non raro superesse solet, recte censente ITTERO *de Feud. Imper. c. VIII. §. 21. sq.* et huc spectant, quae cum Misnia et Thuringia contigerunt. Vtlerius si inter vnam alteramque gentem pactum confraternitatis in initum fuit, ut vna gente extincta, alter paciscentium demortuae pro-

provincias nanciscatur, eo ipso incorporatio intercedit, qua tamen interueniente neutiquam iura territorii incorporati necessario mutantur. Sic cum Comitatus Hennebergicus vltimo possessore defuncto ex pacto confraternitatis in domum Saxoniae deferretur, incorporatio quaedam quodammodo intercessisse dici potest. Et in eo quaedam differentia, licet parui momenti incorporationem inter et exemptionem subesse videtur, quod haec plerumque viuis adhuc possessoribus illa autem demum in casum mortis pactis adhibitis subsequatur. Variis modis ex sententia Dd. Iuris P. haec incorporatio celebrari potest, vel tacite vel expresse; prius fit per usurpationem, si aliquis per lapsum immemoralis temporis aliis Provinciis vt suis imperauerit, vel expresse ad quem actum Caesaris consensu opus esse, haud pauci autumant, vid. **ITTER. de Feud. Imper. c. 8. §. 19.** Caeterum de incorporatione propria hactenus prolata maxime intelligenda erunt, impropria vero quando plura territoria sub vno imperante saltem coniunguntur, systematica saltem erit territoriorum coniunctio: vt de Magdeburgico Ducatu sub Electoribus Brandenburgicis constat.

§. XVIII.

Sine territorio vix Superioritatem Territorialem concipi posse inter omnes constat, nam intuitu territorii egregia haec iura competunt, si igitur quis territorio suo priuatur, cessabit etiam Superioritas Territ. Id quod contingere potest, interitu totius territorii, nam si illius pars tantum pereat, in partes reliquas iura haec adhuc exerceri possunt. Contingit
hic

hic interitus, si v. g. Insula aquis submergatur, vel ciuitas Imperii penitus excindatur. Attamen suffragii ius retineri territorio vi maiori plane sublato iudicat HORN. quia qualitas Statuum sit personae dignitas, non glebae pretium.

§. XIX.

Nunc illos modos Superioritatem Territ. finiendo considerabimus qui ob delictum contingunt. Principes enim licet praee aliis mortalibus in Summo honoris fastigio constituti sunt, legibus tamen Imperii subiacent: et cum naturam humanam non exuant, poterunt ipsi quoque a lege desistere. Hisce igitur pagellis varia dicenda veniunt, 1.) quibusnam legibus Principes obnoxii sunt, 2.) qua poena eorum delicta excipienda. 3.) cui ius in Principes animaduertendi competat. Amplius hic dicendi foret campus, nisi arctioribus terminis Dissertatio includenda esset. Potissima igitur momenta perpendam, vt ex rite formatis Principiis iusta et conformis subsequatur conclusio.

§. XX.

Duplicis generis Leges, quibus vtimur, esse satis notum est. A diverso enim Auctore diuersas quoque denominationes accipiunt. Inde diuisio Legum in Diuinas et Humanas nata fuit. Singulae pro sua natura obligandi vim habent, eo autem discrimine vt priores vniuersaliter posteriores vero tantum pro parte obligationem producant. Sed quibus Legibus Princeps obligetur, ex definitione Legis apparebit. Lex est voluntas superioris de re aliqua vel committenda vel

omit-

omittenda. Si igitur Lex Principem obligare debet, a Superiore illius lata sit oportet. Igitur sine dubio leges a Deo profectae, Principem quemuis obligabunt, modo Deus voluerit, eas vniuersaliter obligare; Dantur enim Leges diuinae particulares, certam gentem tantum concernentes. Sed quaeuis Lex vniuersalis est Lex Dei, cum nemini alioquin praeter Deum omnes creaturas sibi obligandi ius competat; Leges diuinae igitur vniuersales Principem licet sit Summus, certissime obstringunt, vid. BVDDÉVS in *Diff. de Principe Legibus Diuinis non soluto*. Sed quoad Leges humanas aliter dicendum erit, ne tamen vltra fines Dissertationis huius euehar, rationem Statuum Imperii nostri tantum habebo. Vbi quaestio mouetur, quae nam Leges Status Imperii nostros obligent, ad nullas prorsus Leges qua leges Status Imperii nostri in Imperio et regionibus suis adstrictos esse censeo, nam Ordines Imperii si paullo penitius consideres, duplicem considerationem merentur. Aut enim consideras respectu habito ad totum Imperium Romano-Germanicum, eos aequales socios et coimperantes inuenies, aut consideras in respectu ad propria territoria, eosdem nulli subiectos reperies. Vtraque igitur eorum conditione probe examinata nullum animaduertes subiectionis vinculum, aequalis enim in aequalem nullum habet Imperium, nec Summus imperans in terris suis aliorum placita admittere tenetur: Vnde Ordines Imperii a Legibus humanis certo respectu exempti sunt: certo, inquam, respectu, nam si Princeps in alterius territorio viuens quid contra Leges Prouinciales committat, exceptione exemptionis a Lege humana

D

vix

vix tutus erit: Vbi tamen circa delicta Principum circumspeditione opus erit, imprimis si delinquens potens sit, et viribus coniunctis poenam inflictam vindicare valeat, vid. a BELLMONT. in *Diff. de iure puniendi Principem in proprio vel alterius territorio delinquentem Sect. 3.* Plures equidem existimant, tum legibus Imperii fundamentalibus, tum Legibus regionis suae Status esse obnoxios, verum Leges Imperii improprie tales dicuntur, quod quae ex pacto et conuentione proueniunt proprie Leges non sunt, conditio autem et expressa voluntas eas conuentiones constituentium satis abunde declarat, se ex pacto tantummodo obligari velle. Et licet videri possit, magis legem conditam esse, quam pactum ininitum, vis tamen rei, non verborum inania erunt spectanda, vid. TITIVS in *Spec. Iur. Publ. 2. 1. 11.* Itaque haec obligatio Statuum Imperii non ex Lege sed ex pacto primario proficiscitur, sin autem ab effectu subsequente circa Status singulos et duratione haec pacta legis dicere velis, non refragabor. Nec vterius obstat, Imperatorem caput Imperii dici, et omnes Recessus eius nomine promulgari, vnde Imperator vtpote Superior Statibus Leges praescribat. Attamen venerantur quidem caput supremum Ordines, ipsius tamen potestas per Capitulationem est restricta; maiestatem Summam in Imperatore omnes agnoscunt; haec tamen semper intelligenda est saluis iuribus Statuum Imperii; quod suo nomine Recessus Imperii Caesar publicet, nec deteriorem Statuum Imperii conditionem facit, male enim a pro-

mulgatione ad causam efficientem concluditur; Et ipsa Reccessuum verba aperte dicunt: Haben uns mit und gegen einander deshalb in Contracts-weise vereinigt, verpflichtet und verschrieben, vid. Rec. Imp. de ann. 1500. vt plura ex sequ. Rec. taceam. De legibus Prouincialibus cuiusuis territorii Principem obstringentibus item dicendum erit, eas ex pacto proficisci, quod inire non recusabit Princeps bonus, nec Summae Principis Maiestati aliquid decrefcit, tum ex conuentione ad aliquid praestandum obligatur. Nam qui ex propria conuentione obstringitur, is quidem tenetur ad pacta seruanda, sed neutiquam haec conuentio licet etiam iurata aliqualem Subiectionem inuoluit, nec ipsius summitati quam ante initum pactum habuit, quid detrahit. Itaque semper obligatio Principum Imperii ex pacto metienda erit, hieque locum inueniunt, quae ius naturae circa pacta eorumque conseruationem praecipit, vid. AHASVER. FRITSCH, in *Tr. de principe peccante*.

§. XXI.

Delinquere ita Principem, si pacta inita non seruat, omni dubio caret. Qua poena autem eorum delicta excipienda sint, non in genere exprimi potest. Nos interim hoc loco eas tantum considerabimus, quibus iura Superioritatis Territorialis simul finiantur. Delicta Principum Imperii dispescimus in ea, quibus totum Imperium offenditur, et in delicta, quibus subditis tantuminodo aegre fit.

hacc primo loco vertimus oculos, vbi deprehendimus a Principe in subditos suos peccari vel directe vel indirecte. Indirecte subditos suos laedit, si ipse leges a Deo latas negligit, et contra eos peccet; eo ipso enim dum Leges diuinas contemnit, subditis suis scandalum praebet, et efficit, vt iidem timorem Summum Numinis eiciant, quod malum Princeps tanquam Vicarius Dei semper curare debet. Sed an in eiusmodi delictis e. g. homicidio, adulterio, humanis poenis etiam locus relinquatur, sub quaestione est; Affirmat TITIVS in *Spec. Iur. Publ.* IV. 9. 26. Sed magis placet opinio Virorum Illustrum, BERGERI et GRIBNERI, quam in *Diff. de Iure appanagiali* §. 15. *Et de praeiudicio Principum Imperii ex abusu Iuris Iustiniani* c. 2. §. 14. not. d. proposuerunt. Directe autem Princeps in subditos suos peccat, si eiusmodi actiones suscipit, quae directo in perniciem Reipublicae vergunt, et Legibus seu pactis initis repugnant; illud contingit, si Iuribus sibi competentibus Princeps abutatur, dum e. g. nimia saeuitia subditos et ciues suos afficiat, libertate eosdem priuare studeat, cum tamen semper considerandum, daß die Unterthanen im Lande nicht Sklauen seyn, vid. SECKENDORFF. in *Teutschen Fürsten-Staat* 2. 4. 1. Imprimis autem hic abusus conspicitur, si leges fundamentales notorie violat, et ob priuatam vtilitatem omnia conturbat et inuertit. His igitur perpenis ad poenas in hosce statutas transgressores deueniendum est. Quod delicta intuitu Legum diuinarum concernit, illa diuinae vindictae

dictae merito referuantur, illique principum iniustitia committenda, quod et dicendum, de saeuitia Dominorum in subditos suos, nisi prorsus enormis sit, dum enim recursus datur ad Caesarem, qui omnibus generalem tutelam exhibere et praestare tenetur, vid. *Capitulatio Caroli VI. art. 15.* Si igitur Imperator quosuis subditos sub tutelam suam recipit, sequitur, quod et eos defendere velit et debeat. Quando autem in Legibus fundamentalibus poena iam iam sit statuta, tunc Princeps iuxta eas praeuia causae cognitione coercendus est. An autem per eiusmodi leges Superioritas Territoriales adimi, et Princeps Iuribus inde profluentibus spoliari possit, disquiri meretur. Ego non nego, Principem cum partem Legum fundamentalium dispositiuam agnouerit, etiam agnoscere debere partem vindicatiuam, sed an statim vi harum Legum Superioritas Territ. plane tolli queat, merito dubito: nam si subditi talem legem Principi suo praescribere possunt, possent etiam eum voto et sessione in Comitibus priuare, quibus tamen priuari nequit, nisi iniurius in ipsum Imperium existat. Ita igitur cum Principe delinquente agendum arbitror, ut eum admoneat Imperator et Imperium, emissis mandatis et inhibitionibus, quibus neglectis poenae arbitrarie forsitan locus erit, nisi poena iam determinata, casu eueniente ex Legibus Imperii possit monstrari. De quo mox plura, ubi de delictis Principum Imperium spectantibus agemus. Olim non defuerunt Icti, ad leges feudales Longobardicas prouocantes, quibus omnis feudi abusus et deterioratio pro-

hibita est, vnde ab eiusmodi delinquentibus feloniam committi, ac priuationi feudi locum esse putant. Vnum allegare sufficiat **CARPZOVIVM** *de Leg. Reg. c. 13. sect. 3. n. 18.* quae tamen opinio apud omnes nunc explosa iacet.

§. XXII. Restant delicta, quae vel Imperatorem vel Imperium spectant, in specie vero crimen laesae Maiestatis et feloniam, vel in conciuēs committuntur, vt crimen fractae pacis publicae et religiosae, vid. **TITIVS** *in Spec. Iur. Publ. VI. 2. 57.* In Imperatorem igitur et Imperium peccatur per crimen laesae Maiestatis et feloniam: prius est delictum, quo quis aliquid aduersus Principis vel Reipublicae Superioritatem, dignitatem et existimationem machinatur. Originem huius delicti ac indolem **Diff. singulari GVDNLINGIVS** et **Dn. a LVDEWIG** *in Commet. ad A. B.* occasione **Tit. 24. §. 2.** exposuerunt, quibus aliquid addere facile superfedere possumus. Illud vero indagari meretur, an a Statibus Imperii hoc delictum in Caesarem et Imperium committi queat? **TITIVS** non dubitauit, Status Imperii huius criminis reos pronuntiare, *in Specim. Iur. Publ. VI. 2. 59. et v. 4. 4.* Sed plura me mouent, vt ab eo dissentiam. Discernenda enim veniunt tempora antiqua ab hodiernis. Antiquis enim temporibus, quibus vicaria Statuum erat potestas, facilis erit quaestionis propositae decisio, imo adhuc iis temporibus, quibus Superioritas Territ. in dies magis magisque succrescebat, non infrequens erat

erat crimen istud, atque subsequens poena: ita VITVS ARENBECKIVS de *Guelfis in Ottonem ad annum 1072. scribit: Eginus desert Ducem Boioariae Ottonem, quod is secum de Regis Henrici IV. nece traxisset; sic Ducatum Bauariae Otto, ut reus laesae Maiestatis amisit 1071. quem Welfus natione Sueuus accepit.* Nostro autem aeuo, vbi Principibus Imperii potestas propria competit, iustas dissentiendi causas nanciscor. Magna quidem est autoritas contra sentientium LIMNAEI, MVLZII, GOLDASTI, ITTERI, et aliorum, sed tamen hac non obstante veritatem profiteri necesse habeo. Praecipua autem Dd. quos adhuc retuli, ratio eo redit, quod Status Imperii praeter Vasallorum conditionem etiam personae intuitu Imperatori et Imperio obligatos esse existiment. Sed illud subiectionis vinculum merito negandum est; Negandum, Status Imperii esse subditos siue Imperatoris siue Imperii, quae enim obici possunt huic thesi dubia, supra reieci: Negandum igitur ab iis crimen laesae Maiestatis committi, cum illud non nisi in subditos cadat; Vnde atrocissima huic crimini statuta poena Status Imperii multo minus tanget, quod autem TITIVS l. c. existimet, etiam socios huius criminis reos fieri posse, solide refutauit Dn. CRAMERVS in *Diff. inaug. de natura et indole delictorum et poenarum in causis Statuum Imperii Rom. Germanici §. 4. lit. M.*

§. XXIII.

Altera species delictorum, quibus in Imperato-
rem

rem et Imperium peccatur, feloniam audit; praesupponit illud delictum nexum feudalem, et in causis feudalibus locum inuenit, igitur non ad omnes Status, nec ad omnes eorum terras quadrat, cum dentur allodia Imperii, quae a nexu clientelari libera sunt, quaeque prolixiori Commentatione recensuit Excell. STRVV. in *Diss. de Allodiis Imperii*. Felonia est delictum feudale, quo fidelitas laeditur. Feudum Imperii autem est ius utendi praedii, territoriis, iuribus, officiis, Regni Germanici, nexu singularis fidelitatis interueniente, ab eiusdem capite supremo immediate acceptum. Feudo Imperii igitur introducto, ad instar feudorum minorum siue mediatorum delictum feloniam inualuit. An autem ea, quae Iura Longobardica de feloniam tradiderunt, ad feuda Imperii valide et semper applicare possint? dubito, vid. B. SPENERVS in *Exam. Doctrinae Longob. de feloniam ad Status Imperii communiter applicatae*. Vti autem Doctores Iuris Feudalis feloniam aliam esse Domini directi dicunt, aliam Vasalli, ita et nos in applicatione ad Status Imperii dispiciemus, an Status Imperii, qui dominio directo gaudet, vel utili, huius criminis reus fieri, indeque alterutro priuari possit. Prouocatur ad Meursiae Comitatum, ideo Cluiac Ducem ademptum, et ad Arausionensem Principem deuolutum, quod Dux graui iniuria Vasallum affecisset, nec defendisse ditionem diceretur, vid. SLEIDANVS *L. VI. ad ann. 1526*. De illis qui dominio utili fuerunt multati, exempla cumulantes, graues nos futuros Lectori veremur. Sed si sobrie rem consideremus, hac

hac in parte potius in castra Speneri transimus, qui exiguum vsum doctrinae Longobardicae in capite Feloniae esse arbitratur, cum in exemplis non feloniam crimen sed alias prorsus subfuisse rationes ostendat, cur territoriis suis priuati fuerint, vid. SPENER. *l. c.* §. 16. Dein vterius laudatus Autor in §. 19. docte monstrat, rationes Imperii nostri non quadrare ad instituta Longobardica, eandem veritatem cognitam perspectamque habuit TITIVS in *Specim. Iur. Publ. IV. §. 3.* dicens: *quae de delicto seu feloniam ex Iure feudali Longobardico afferuntur, libertati Procerum Germanicorum vix conueniunt: hic putem, Statum Imperii non aliter territorio priuari posse, quam si hostilem erga Rempublicam induat animum. Quod si fiat, non ex placitis Longobardorum feudalibus, sed ex publicis Imperii iuribus Imperii iudicandus erit: cum feuda Imperii vti origine admodum a caeteris feudis discrepant, ita plane etiam diuersis consent, atque persistent iuribus. Scilicet vti Status Germaniae Principis feudalis publicus est, ita etiam ex nullo alio quam ex Legibus publicis delictorum diiudicatio petenda erit.*

§. XXIV.

Deueniendum nunc est ad delicta in Constans commissa, vt crimen fractae pacis tum Profanae tum Religiosae. Vtraque in Imperio nostro ideo introducta est, vt diffidationibus tandem obex ponatur, et ne vterius diffidia ob religionum discrimina audirentur. Qui igitur omnis pacis finis, ille et vtrius-

E

que

que nostrae fuit *Publica Quies*: si igitur aliquis contra haec instrumenta pacis quid mali machinetur, ille poenas inibi statutas incurrit. Poena autem fractae pacis est duplex, vel pecuniaria, 2000. marcarum auri puri, et simul perditio priuilegiorum, vel bannum siue proscriptio, vid. *Ordnung des Landfriedens de ann. 1521. §. 3. et 1555.* Excipiendi tamen casus in quibus poena banni cessat, sed in aliam commutatur, 1.) in personis Ecclesiasticis, vid. (*nimis de Iureiur. 2.*) in foeminis, vid. *GAIL. L. 1. de Pace publ. 3.*) in vniuersitate, vid. *GAIL. l. c. L. 2. 4.*) si poena banni sine publico motu et scandalo executioni dari nequit, 5.) si delicti atrocitas non sit enormis, v. *MAVL. in Tr. de Pace Publ. siue Profana Imperii.* De origine banni Imperii dissentiunt Doctores, sed verosimilior mihi videtur eorum opinio, quae eam temporibus Carolingicis iam in more fuisse asserit. Temporibus autem priscis non publica saltem delicta, sed et priuata, v. g. parricidia hanc poenam merebantur, v. *GOLDAST. de Regn. Bohem.* Bannitus igitur ditionibus suis et Regalibus per sententiam priuatur, et a consortio Imperii Rom. Germanici excluditur, atque persona cuiusuis laesioni exponitur, vid. *LVDWIG ad A. B. T. I. p. 94. sq.* Quod tamen hodie de captura saltem intelligendum esse existimo. Poena pecuniaria adhuc obtinet, si mandatis et inhibitionibus Caesaris non pareant, si priuilegia Caesarea violant, et id generis alia. Locus autem tunc demum banno Imperii relinquatur, si Status Imperii relinquatur, si Status Imperii plane erga Imperatorem et Imperium animum hostilem pro-

prodiderit, siue contra fidem et honorem Imperatoris conspirauerit, siue cum hostibus Imperii societatem iniuerit, siue internam quietem conturbauerit. Quae igitur haecenus de delictis et poenis Principum retulimus, nobis vltiorem occasionem inquirendi in Executores, vti Ducum Circuli, poenarum impositarum suppeditant, sed praetermittere hanc tractationem aliunde satis notam consultius duximus. Hi igitur erunt modi, quibus summum Superioritatis Territorialis Ius exstingui solet. Plura addere et temporis et instituti ratio prohibet, quare hic pedem figo, Beneuoli Lectoris censuram expectans.

ULB Halle
003 074 420

3

Sb.

P. G. S. S.
Pub. 5. num. 20.
1730, 34.
72

DISSERTATIO IVRIDICA SOLENNIS
DE
MODIS FINIENDI
SUPERIORITATEM
TERRITORIALEM

Q V A M
PRO OBTINENDIS
SUMMIS IN IVRE HONORIBVS
ERVDITORVM EXAMINI
SVBIIICIT
M. IOAN. HENRICVS A SEELEN.

D. XXIX. IVN. ANNO M DCC XXX.

LIPSI AE
LITERIS IO. CHRISTIANI LANGENHEMII.

